

LÄRARES UPPFATTNINGAR OM TIDIG UNDERVISNING I ÄMNET ENGELSKA

Avancerad
Pedagogiskt arbete

Yasmin Khorram Manesh

2017-LÄR1-3-M27

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Grundlärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 högskolepoäng

Svensk titel: Lärares uppfattningar om tidig undervisning i ämnet engelska

Engelsk titel: Teachers perception on an early english education

Utgivningsår: 2019

Författare: Yasmin Khorram Manesh

Handledare: Susanne Björkdahl Ordell

Examinator: Richard Baldwin

Nyckelord: Tidig engelskundervisning, andraspråk, second language.

Sammanfattning

Inledning

Jag har valt att göra en studie i lärares uppfattningar om tidig undervisning i ämnet engelska. Min undersökning belyser fyra lärares uppfattningar om fördelar respektive nackdelar med en tidig start av undervisning i engelska. Vidare beskrivs hur undervisningstillfällena i de olika årskurserna i ämnet engelska kan se ut i de yngre åldrarna. Studien tar också upp vardagsengelskan som barn exponeras för varje dag i samhället och om detta påverkar elevernas kunskaper i ämnet.

Syfte

Syftet med min undersökning har varit att ta reda på lärares uppfattningar kring en tidig undervisning i ämnet engelska. Undersökningen har även till syfte att redovisa hur fritidsengelskan bidrar till elevers kunskaper i engelska. Jag formulerade fyra frågeställningar till min studie som lyder följande,

1. Vad har en tidig respektive senare introducering av engelskundervisning för påverkan på elevernas kunskaper?
2. Vilka för- eller nackdelar kan det finnas med en tidig engelskundervisning?
3. Hur ser undervisningen ut i engelska i de tidiga åren?
4. Hur bidrar fritidsengelskan till elevernas kunskaper i engelska?

Metod

Den här studien genomfördes med en kvalitativ metod där jag valde att använda mig av intervjuer. Ansatsen fenomenografi har inspirerat min studie i analysfasen.

Resultat

Under undersökningen framkom det att många barn är intresserade och motiverade till att lära sig engelska i de yngre åldrarna. Det framkom också att yngre barn har lättare för att lära sig engelska och har specifikt lättare för uttal än äldre barn. Äldre barn har dock lättare för den grammatiska delen då de redan har lärt sig grammatiken i sitt första språk.

Enligt de intervjuade lärarna ger vardagsengelskan barnen god kunskap i det engelska språket och detta är väsentligt för oss som lärare att ta vara på i skolan. Studien visade att undervisningen i engelska ser väldigt lika ut i de olika årskurserna. Det framkom även att en allmän uppfattning hos lärarna var att eleverna lär sig tillräckligt mycket engelska utanför skolan och att de då inte är oroliga för en senare start av engelskaundervisningen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	- 1 -
SYFTE	- 1 -
<i>Frågeställningar</i>	- 1 -
BAKGRUND	- 2 -
<i>En tidig språkutveckling hos barn</i>	- 2 -
<i>Läroplanen i Sverige</i>	- 4 -
<i>Tidig engelskaundervisning i andra länder</i>	- 5 -
<i>Engelska i samhället</i>	- 5 -
<i>Fritidsengelskan och skolan</i>	- 6 -
TIDIGARE FORSKNING	- 7 -
<i>Tidigare forskningsprojekt i Europa</i>	- 7 -
<i>The literacy factor in the optimal age discussion: a five-year longitudinal study</i>	- 8 -
TEORETISK RAM	- 9 -
<i>Sociokulturella perspektivet</i>	- 9 -
METOD	- 10 -
<i>Kvalitativ metod</i>	- 10 -
<i>Fenomenografi</i>	- 11 -
<i>Urval</i>	- 12 -
<i>Genomförande</i>	- 12 -
<i>Forskningsetik</i>	- 12 -
<i>Tillförlitlighet och giltighet</i>	- 13 -
<i>Analys</i>	- 14 -
RESULTAT	- 14 -
<i>Presentation av lärare i min studie</i>	- 14 -

<i>Uppfattningar om tidig engelskundervisning</i>	- 14 -
Det är bra med undervisning i engelska i de yngre åldrarna.....	- 15 -
Det är inte bra med en tidig undervisning i engelska i de yngre åldrarna	- 16 -
Det spelar ingen roll när eleverna börjar med engelska i skolan	- 17 -
Hur undervisningen i engelska ser ut för de yngre åldrarna	- 18 -

DISKUSSION - 20 -

<i>Resultatdiskussion</i>	- 20 -
Vad har en tidig respektive senare introducering av engelskundervisning för påverkan på elevernas kunskaper?	- 20 -
Vilka för- eller nackdelar kan det finnas med en tidig engelsk undervisning	- 21 -
Hur ser undervisningen ut i engelska i de tidiga åren?	- 22 -

<i>Metoddiskussion</i>	- 23 -
------------------------------	--------

<i>Didaktiska konsekvenser</i>	- 24 -
--------------------------------------	--------

INFORMATIONSBREV - 4 -

INTERVJUFRÅGOR - 5 -

INLEDNING

Att ha vuxit upp med ytterligare ett språk hemma har varit berikande för mig. För mig innebär språkkunskaper möjligheten att kunna kommunicera med människor från hela världen, och genom språket kunna få förståelse för andra människors kulturer och traditioner. Detta har för mig skapat ett stort intresse för språk, men även insikten att dagens globaliserade värld kräver att skolan rustar framtidens barn med de kunskaper som behövs.

Under några år har engelskundervisningen i skolan, tankar kring när den ska påbörjas och när barnen lär sig som bäst varit ett diskuterat ämne. De flesta skolor i Sverige påbörjar sin undervisning i engelska i årskurs 3 men det finns skolor som börjar med engelskan redan i årskurs 1 och 2.

I den svenska skolan har en elev i grundskolan rätt till ett minimum antal undervisningstimmar. Dessa timmar ska fördelas i de olika ämnen och årskurserna. Under grundskolan ska en elev undervisas minst 480 timmar i ämnet engelska. Hur dessa timmar sedan ska fördelas kan variera beroende på när man börjar med undervisningen i engelska (skolverket, 2016).

Studien kommer att handla om lärares uppfattningar om huruvida en tidig engelskundervisning gynnar eller missgynnar elever. Studien kommer även att visa på hur undervisningstillfällen i engelska kan se ut i den svenska skolan. Studien kommer även att beröra hur viktigt fritidsengelskan är för våra barn samt hur intresse och motivation kan höras ihop med elevers utveckling.

SYFTE

Syftet med min undersökning är att ta reda på lärares uppfattningar kring en tidig undervisning i ämnet engelska. Undersökningen har även till syfte att redovisa hur fritidsengelskan bidrar till elevers kunskaper i engelska.

Frågeställningar

Följande frågeställningar har utformats för att förtydliga syftet,

1. Vad har en tidig respektive senare introducering av engelskundervisning för påverkan på elevernas kunskaper?
2. Vilka för- eller nackdelar kan det finnas med en tidig engelsk undervisning?
3. Hur ser undervisningen ut i engelska i de tidiga åren?
4. Hur bidrar fritidsengelskan till elevernas kunskaper i engelska?

BAKGRUND

I bakgrunden kommer det att handla om olika aspekter av undervisning i engelska i lägre åldrar. Studien kommer dessutom att visa på diverse forskning inom området språkundervisning, vad som står i läroplanen och flera forskningsprojekt som gjorts som belyser mitt område om tidig engelskundervisning i skolan. Jag väljer att ta del av lärarnas erfarenheter samt uppfattning för att få fram en helhet i min studie

En tidig språkutveckling hos barn

Det är normalt att människor runt om i världen använder sig utav språk, för att kunna kommunicera med varandra (Wedin 2017). Svenska är det språk som elever i Sverige väntas att lära sig och tala men det ställs även högre krav på att lära sig fler språk.

Wedin (2017) menar på att barn socialiserar sig till ett språk och därför är socialisationens betydelse för barn språkutveckling viktig. Barn har en medfödd förmåga att ta sig an språk genom social samvaro och interaktion med andra (Wedin 2017). Sverige är som många andra länder ett samhälle där barns förutsättningar för språkutveckling ser olika ut. Barn idag växer upp i olika sociala samt kulturella miljöer där ett eller flera språk används. Genom förskolan och skolan ska barn ges möjlighet att utveckla förmågor för att kunna vara aktiva i samhället (Bjar & Liberg 2010).

Det sociokulturella perspektivet på språklärande har haft en stor betydelse för synen på lärandet inom språk. Perspektivet betonar hur språk lärs i interaktion med andra människor samt i naturliga sammanhang. Man betonar även att barn stimuleras av en utvecklingspotential på en nivå som ligger strax över nuvarande nivå (Wedin 2017) Genom språk kan vi kommunicera med varandra för att skapa mening, göra oss förstådda och förstå andra människor.

Enligt Vygotski sker muntlig kommunikation genom interaktion och enligt det sociokulturella perspektivet sker lärande i samspel tillsammans med andra (Säljö 2008). Detta förespråkar dock inte enbart Vygotskij utan Krashen (1982) belyser också att interaktion är en viktig del i undervisningen och att språkutvecklingen utvecklas främst genom kommunikation.

Krashens (1982) modell för andraspråksinläring består av fem hypoteser. Modellen för processen som Krashen (2013) förespråkar kallas för "language acquisition" vilket betyder ett språktillägnande där input är avgörande. Eleven behöver exponeras för språket så att ett stort intag (input) skapas.

De fem hypoteserna i Krashens modell består av följande, *the acquisition-learning hypothesis*, *the input hypothesis*, *the monitor hypothesis*, *the natural order hypothesis* och *the affective filter hypothesis*.

Den mest omtalade hypotesen är "the acquisition-learning hypothesis", där man förespråkar lärandet genom två olika metoder, antingen explicit eller implicit. Krashen (1982) beskriver acquisition (implicit) som en omedveten process som liknar barnets förstaspråksinläring och learning (explicit) beskrivs som en medveten process där som tillägnas med hjälp av regler.

Den andra hypotesen "the input hypothesis" betyder att elever ges möjlighet till att lära sig något nytt över den nivån för vad barnet klarar av, Vygotskij förespråkar detta med sin "nästa zon för utveckling" (Säljö 2008). Den tredje hypotesen kallas "the monitor hypothesis" och betyder att de kunskaper som har lärts in medvetet (explicitinläring) kan användas när språket

ska kontrolleras (Krashen 1982). Den fjärde hypotesen kallas ”the natural order hypothesis” vilket betyder hypotesen om den naturliga ordföljden. Krashen (1982) beskriver att den femte hypotesen ”the affective filter hypothesis”, innebär att elevens känslomässiga tillstånd påverkar förmågan till att utveckla språket. Faktorer som påverkar språkinläringen är självförtroende och motivation.

Bjar & Liberg (2010) menar att barn är naturligt aktiva och kreativa i sitt språklärande. De observerar hur människor runt omkring kommunicerar och uttrycker sig och därefter tar efter allt eftersom språkutvecklingen sker. Att lära sig ett språk är en process. Uttal och grundläggande grammatik lär man sig tidigt redan i förskoleåldern medan ordförrådet och språkliga färdigheter utvecklas under hela livet (Bjar & Liberg 2010).

Vad gäller människans språkutveckling finns det en kritisk period där man vill påstå att barnet måste utsättas för språk för en normal utveckling av denna. Den kritiska perioden anses vara avslutad vid 4-5 års ålder eller ibland tidigare och därför behöver barnet utsättas för språk vid yngre åldrar (Lundberg 2016).

Med begreppet en kritisk period menar man på en begränsad period hos en organism där färdigheter och egenskaper måste stimuleras. Om simuleringen inte sker kan konsekvensen bli att egenskapen eller färdigheten inte utvecklas fullt ut (Lundberg 2016). Efter den kritiska åldern tycks inte hjärnan vara lika mottaglig för språkintryck samt språkprocesser (Lundberg 2016).

Cepik och Sarandi (2012) har gjort forskning inom barns språkinläring på ett antal skolor i Turkiet. Studien var till för att studera effekten av huruvida åldern spelade roll vid inläring av ett andraspråk. Åttioett 11-åringar delades upp i två grupper, där elever som hade börjat med engelskundervisning i 5-6 årsåldern var i en grupp och de som hade börjat vid 9-10 årsåldern var en grupp för sig. Eleverna testades i följande fyra kunskapsområden: lyssna, tala, läsa och skriva.

Cepik och Sarandi (2012) intervjuer med sex lärare påvisade mindre kunskapsskillnader mellan grupperna. De yngre eleverna hade en positivare attityd till det nya språket. De visade dessutom mer självförtroende att uttrycka sig och var allmänt mer nyfikna på det nya språket. Lundberg (2016) menar på att vinsten med tidig språkinläring är gott uttal, god intonation. Vilket dessa elever kunde styrka genom att lära sig innantill och lära sig språket genom att lyssna och prata vilket gav dem ett överläge i uttal.

Cepik och Sarandi (2012) kunde vidare observera att de äldre eleverna hade bättre grammatiska kunskaper eftersom de redan lärt sig grammatik från sitt modersmål. Andra utmaningar med språkinläringen för äldre elever kan bero på sociala och psykologiska förändringar som inträffar i puberteten. Fallon och Rublik (2012) styrker detta med att äldre barn oftast har mer utvecklad grammatik men att nackdelen är att de är mer rädda att göra bort sig och att hormonernas funktion under tonåren påverkar.

Metoder och inläring av ett andraspråk

Thomas och Colliers (1997) studie visar att de elever som deltar i en sociokulturell miljö i klassrummet ökar sina kunskaper i språket. Även Wedin (2011) menar att talet är den viktiga faktorn till att vi lär oss i skolan, speciellt i de yngre åldrarna då eleverna inte lärt sig läsa och skriva ännu.

Kopplingen mellan språk och musik är ett samband som påvisas både inom hjärnforskning och förstaspråksinlärning. Murphey (1992), förespråkar att den prelingvistiska fas i förstaspråksinlärning liknar den fasen innan man lär sig musik. Murphey menar att när en mamma talar ”babyspråk” och sjunger visor till sitt barn, påverkas barnets språkutveckling positivt, detta kallar han för ”Motherese”. Även lärare kan använda samma avsikt med ett överdrivet tonfall för att hjälpa eleven memorera ord och grammatiska strukturer.

I ”Tanke-visa-språk” beskriver Udden (2004) teorier som visar att människan är skapad för att kunna imitera rytmiska ljud. Användningen av bland annat sång och musik i undervisningen aktiverar och stimulerar elevernas hela hjärna och de olika hjärnhalvorna måste samarbeta.

Ladberg (2003) menar att estetiska ämnen är bra pedagogiska hjälpmedel vid språkinlärning. Skapandet hjälper eleverna att uttrycka sina känslor, tankar och föreställningar och genom det här förankras språket. Ladberg (2003) menar även att musik, rytm och rörelse är bra redskap för att lägga grunden i språket. Eleverna får genom detta bekanta sig med språkets ljud och grammatiska uppbyggnad men att musiken även hjälper eleverna att minnas.

Enligt Hajer & Meestringa (2014) är det viktigt att lärare arbetar med en språkinriktad undervisning för att utveckla eleverna i sin språkutveckling från ett vardagsspråk till ett mer formellt skolspråk. Detta görs genom att inkludera språkutveckling i andraspråket med kunskapsutveckling i de olika ämnena. Wedin (2011) menar även hon att lärare ska vara medvetna och ha en god kunskap om språkets roll för elevernas lärandeprocessen. Det är väsentligt att redan från förskolan arbeta med olika begrepp och dess betydelse för att eleverna ska lära sig att sätta dessa i ett sammanhang. Udden (2004) menar att lärare borde sjunga, dansa och rimma med sina elever. Hon vill påstå att människor i alla åldrar utvecklar sin språkliga förmåga så som läs och skrivutveckling genom en pedagogik som är riktad mot det mer musikaliska hållet.

Läroplanen i Sverige

I Sverige har grundskolan kärnämnen och dessa ämnen är betydelsefulla då en viss behörighet krävs för att eleven senare ska kunna påbörja sin utbildning på gymnasiet. De ämnen som är kärnämnen i grundskolan är svenska, engelska och matematik. Svenska och matematik finns med som ämnen redan i årskurs ett, medan engelskan är ett ämne som eleverna börjar läsa mellan årskurserna 1-3. Lundberg (2016) beskriver en undran över hur man motiverar att ett utav skolans tre behörighetsgivande ämnen lämnas utanför skolan under de första skolåren. Övriga ämnen anses som viktiga och självklara redan från skolstarten och inget annat ämne har ifrågasatts såsom engelskan.

I läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11, rev 2016) kan vi läsa följande under skolans uppdrag;

”Ett internationellt perspektiv är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt förbereda för ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser. Det internationella perspektivet innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet” (Lgr 11).

Syftet för engelska undervisningen enligt Lgr 11 är att eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att utveckla kunskaper i engelska språke. Genom undervisningen ska

eleverna ges möjlighet till att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga såsom förstå talad engelska och skriven engelska.

Under det centrala innehållet för årskurs 1-3 står följande mål, alla elever ska få en förutsättning att utveckla sina förmågor vad gäller att förstå innehållet i både talad engelska och skriven engelska. Eleven ska lära sig att kommunicera och uttrycka sig i både skrift och tal. Eleven ska lära sig att anpassa sitt språk efter situationer, mottagare och syften. Utöver föregående kunskaper ska eleverna fundera kring livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella aspekter. Detta i olika situationer och i olika delar av världen där man pratar engelska.(Lgr 11)

Tidig engelskaundervisning i andra länder

Jag kommer att under följande avsnitt påvisa hur betydelsen av engelskundervisning har fått många länder att införa obligatorisk undervisning från åk ett eller tidigare. Mitt syfte med min studie är att ta redan på lärares uppfattningar om tidig undervisning i ämnet engelska.

Diskussionen om ämnet engelska i de yngre åldrarna har varit många under de senaste åren. År 2014 införde Danmark obligatorisk undervisning i engelska från årskurs ett. Detta var baserat på forskning kring språklärande där man ansåg att yngre barn har lättare för uttal, självtilliten förstärks, kulturförståelsen förstärks samt att modersmålet förstärks. Eleverna i Danmark har även möjligheten att börja med ett tredje språk när de börjar i årskurs fem (Lundberg 2016).

Norge är också ett land där engelskundervisningen börjar i årskurs ett. I den norska läroplanen uppmuntras en tidig engelskundervisning och de motiverar detta med vikten av att kommunicera och lära sig om andra. Norges läroplan har ett tioårsperspektiv och säkerhetsställs genom avstämningar av elevernas förmågor i bl.a. engelska.

Även i Finland är de tidiga med engelskundervisningen och börjar redan i förskoleåldern med undervisningen. Enligt Finlands läroplan är målet att lära eleverna att värdesätta och främja två och flerspråkighet (Lundberg 2016).

Intresset för en tidig språkundervisning har vuxit mycket världen över och flertal länder i Europa påbörjar engelskundervisningen i årskurs ett eller tidigare. Dessutom börjar många länder utanför Europa med engelskan ännu tidigare, många gånger redan vid 4 års ålder. Detta på grund av tron på att engelskkunskaper är grunden till social rörlighet och ekonomisk utveckling (Lundberg 2016).

Engelska i samhället

Vårt samhälle är idag inte enbart mångkulturellt utan även internationellt. I ett sådant samhälle krävs det språkkunskaper, särskilt goda kunskaper i engelska. Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet menar att språk är en människans främsta redskap för att kunna tänka, kommunicera samt lära (Lgr 11, rev 2016) . Genom att ha kunskaper i flera olika språk kan det ge oss nya perspektiv på vår omvärld samt ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Kunskaper i språket engelska ökar individens möjligheter att utgöra en del i sociala och kulturella sammanhang men det ökar också möjligheten för att delta i internationella studier samt arbetsliv (Lgr11).

I dagens mångkulturella samhälle möter barn det engelska språket innan de börjar i förskoleklass. Engelskan exponeras till exempel genom tv, musik, datorspel och resor. Forskning

av Murphy & Evangelou, (2016) menar att det påvisats att barn i förskoleålder är intresserade och motiverade till att lära sig det engelska språket. Eleverna exponeras för språket både hemma och i skolan. Enligt Krashen (2013) är exponering väsentligt vid språkinläringen då han anser att språkinläraren behöver exponeras för målspråket så mycket som det går. Ju mer eleven exponeras för språket desto mer färdigheter utvecklas. Krashen (2013) menar att input är grunden i språkinläringen.

Engelskan är ett språk som vi använder som redskap för att kommunicera internationellt och det borde vara naturligt att börja med engelsk undervisning redan från skolstart. På så sätt får eleverna de bästa förutsättningarna för att kunna utveckla sina engelska kunskaper samt kunna erhålla ett gott självförtroende vad gäller att tala engelska (Lundberg, 2016). Ett språkligt självförtroende kan bidra till att öka elevernas motivation samt vilja till att lära sig flera språk längre fram (Lundberg, 2016).

Nihlfors (2008) uppmärksammar skolans fostrande roll för ett demokratiskt samhälle. Utbildning ökar möjligheterna för medborgare att röra sig fritt i andra länder och öppnar upp andra dörrar. Möten med andra människor kan möjliggöra förståelse, att kunna prova och lära nytt. Förskolan och skolan är mötesplatser där alla skulle kunna mötas och där olikheter skulle kunna brytas mot varandra. Språk är viktigt för att klara sig i dagens samhälle och enligt Nihlfors (2008) är flerspråkighet en tillgång för Europa, både mellan människor och kulturer men också möjligheter till arbete. Engelskan har en stark ställning i Sverige men samtidigt undervisas många elever i modersmål i svensk grundskola.

Samhället och skolan beskrivs av Skolverket (2008) som förändrad de senaste 10-15 åren på såvis att Sverige idag är ett flerspråkigt och mångkulturellt land. I Sverige växer allt fler barn upp i flerspråkiga familjer och därför är det nödvändigt för skolans språkundervisning att söka nya vägar. Syftet måste vara att alla elever ska kunna utveckla sina kunskaper i engelska, sitt egna modersmål och nya språk. Skolverket (2008) påpekar i Myndigheten för Skolutveckling att skolan idag vad gäller dagens engelskundervisning står inför nya utmaningar. Engelskan finns i elevernas vardag och därför bör engelskan i skolan nyttjas som ett verktyg för lärande i flera sammanhang och inte enbart som ett skolämne. Nihlfors (2008) uppmärksammar att flerspråkighet och interkulturell undervisning har en stor betydelse för god utbildning i Sverige.

Fritidsengelskan och skolan

Fritidsengelskan kompletterar skolengelskan bra vad gäller ökad motivation samt meningsfullhet. Genom att eleverna får arbeta med engelska som utgår från deras intressen och vardag ökar därav också inläringen (Lundberg, 2016).

Det engelska språket exponeras mer utanför skolan än i skolan, dessutom i yngre åldrar. Men detta innebär inte att barn lär sig kommunikativ förmåga om inte detta processas i skolan under engelskundervisningen. Det engelska språket är så pass närvarande i Sverige att det upplevs som ett andraspråk. Barn och ungdomar exponeras och är omgivna av engelska dygnet runt. Elever i Sverige blir allt tidigare språk användare av engelskan genom att vara omgivna av det dygnet runt. Detta ställer även nya krav på undervisningen i engelska i skolan (Lundberg, 2016).

De flesta människor är medvetna om hur viktigt det är med språkkunskaper. Kunskaper om olika språk öppnar upp möjligheter till utbildning, teknik, information och arbetsmöjligheter. Alla människor ska få möjligheten att berikas med det viktiga verktyg som språkkunskaper ger.

Skolverket (Lgr 11 rev. 2016) ger garanti för att alla elever oavsett modersmål och behov av stöd ska få undervisning i kommunikativ och funktionell engelska under sin grundskoletid.

Yngre barn borde uppmuntras till att uppmärksamma olika språk i vardagen då kunskap om olika språk bygger upp olika språkliga system. Detta kan senare underlätta lärandet samt lära sig om sin omvärld. När eleverna skapar ett samband mellan fritidse Engelskan och skolan genom att den ges plats för i klassrummet ökar intresset för lärande. Enligt Lundberg, (2016) är det dock viktigt att veta att det är läraren och undervisningen som utgår från läroplanen som ska vara en grund till att alla elever får kunskap och lär sig god engelska.

Pia Sundqvist (2009) är doktor i engelska och har för första gången undersökt hur fritidse Engelskan påverkar ungdomarnas engelska kunskaper i skolan. I studien ingick fyra klasser med elever från årskurs 9 i tre olika kommuner. Sundqvist (2009) menar på att fritidse Engelskan inte är kopplat till faktorer som föräldrarnas utbildningsbakgrund eller vart man bor. Avhandlingen visar att det finns ett positivt samband mellan den tiden ungdomar ägnar sig åt fritidse Engelskan och deras muntliga färdigheter samt ordförråd i det engelska språket. Vilken typ av fritidse Engelska man ägnar sig åt kan också vara viktigt t.ex. läsning, dataspel och att surfa på internet är speciellt viktiga aktiviteter.

Språkliga vardagssituationer behöver skapas av läraren för att se till att alla elever erhåller de grundläggande kommunikativa färdigheter som behövs (Lundberg, 2016). Sundqvist (2009) studie om fritidse Engelska visar på att fritidse Engelskan har gynnsamma effekter för ungdomarnas engelska kunskaper. Det har visats vara framgångsrikt för tvåspråkighet att låta de båda språken utvecklas och stödjer varandra. (Murphy & Evangelou 2016)

TIDIGARE FORSKNING

Tidigare forskningsprojekt i Europa

EPÅL- projektet

Engelska på lågstadiet är ett systematiskt forskningsprojekt som gjordes i Sverige under åren 1969-1980. Syftet med studien var att undersöka för och nackdelar med en tidig engelskundervisning med över tusen elever medverkande.

Resultatet av studien visade att en tidig undervisning av engelska inte visade på några nackdelar och att yngre barn har sannolikt lättare för att ta till sig främmande språk. Projektets resultat visade dessutom att den tidiga engelskundervisningen inte störde elevernas inläring av kunskap i andra ämnen, utan snarare tvärtom. Resultatet visade dock på hur elever som påbörjat engelskundervisning i årskurs ett och de som påbörjat sin engelskundervisning i årskurs 4 befann sig på samma kunskapsnivå i årskurs sex. Detta förklarar författarna genom att påvisa att projektet undersökte elevernas språkriktighet, vilket innebär stavning, grammatik samt meningsbyggnaden, vilket de äldre eleverna lättare kan befästa (Holmstrand, 1980).

Det man inte undersökte under Epål-projektet var elevernas muntliga produktion samt elevernas förmåga att lyssna och förstå det engelska språket. Dessutom undersökte man inte heller intresset och motivation för språket och elevernas språkliga självförtroende, de egenskaper som enligt Holmstrand (1980), utvecklas positivt vid en tidig start av engelskan i skolan.

Epål-projektet visar dessutom att resultatet också kan ha att göra med antal undervisningstimmar i språket. De elever som påbörjade sin engelskundervisning i årskurs ett fick färre undervisningstillfällen än de elever som påbörjade engelskundervisningen i årskurs fyra. Projektet fick inget genomslag i den svenska utbildningsdebatten och i det politiska skoldebatterna menade man också på att lärare som undervisar i lågstadiet inte heller har relevant kompetens för att kunna bedriva en sådan undervisning. De påpekade viktern av att ha utbildade lärare för en tidig start i engelska för de yngre åldrarna (Holmstrand, 1980).

The literacy factor in the optimal age discussion: a five-year longitudinal study

Simone E. Pfenninger, forskare i lingvistik har följt 200 elevers inläring av engelska i en skola i Schweiz. Eleverna valdes ut slumpmässigt och delades in i två olika grupper. En grupp med elever som började läsa engelska vid åtta årsålder och en grupp med elever som började läsa engelska vid tretton årsålder (Fenninger, 2016).

Ett resultat från studien är att det inte spelar någon roll hur länge någon läst ett språk. Forskaren kunde tydligt se ett samband mellan goda kunskaper i modersmålet och goda kunskaper i det främmande språket. Genom att börja studera engelska vid en längre ålder visade ingen större födel. Efter ett halvår hade trettonåringarna hunnit förbi åttaåringarna när vad gäller grammatisk förståelse. De elever som började tidigt hade dock ett större ordförråd (Fenninger, 2016).

Ellie projektet

Early Language Learning in Europe är en forskningsstudie som genomfördes mellan 2007-2010 som ett Europaprojekt. Syftet med studien var att undersöka effekterna av en tidig engelskundervisning i sju europeiska länder.

Undersökningen gjordes genom klassrumsobservationer, intervjuer bland lärare och elever, genom enkäter samt av elevers receptiva och produktiva språkförmågor. Det övergripande resultatet som projektet fick fram var att elever, lärare samt vårdnadshavare var positiva till engelskundervisning i årskurs ett (Enever 2011).

Förutsättningarna i deltagande länder var dock olika, då vissa länder hade mer exponering av det engelska språket via medier, men det fanns också skillnader som kravet på utbildade lärare och undervisningstiden kunde variera. I Sverige fanns en stor exponering av engelska men undervisningstiden i Sverige var få timmar. Genom forskningsprojektet kunde man också se att många lärare i Sverige översätter och pratar mycket svenska under engelskalektionerna. Trots det ansåg sig svenska elever högt upp på testresultaten och detta tror Lundberg, (2016) beror på vår dagliga exponering av det engelska språket.

Projektet pågick i fyra år i sju europeiska länder. Forskarna har undersökt hur det engelska språket undervisas (spanska eller franska i Storbritannien) för barn i yngre åldrarna 6-7 år. Syftet med projektet har varit att undersöka hur effektivt det är att börja tidigt med ett nytt språk och vad som gör att vissa barn har lättare för sig ett nytt språk än andra (Lundberg, 2016).

Projektet är en av den största undersökningen i språklära i Europa. Allt fler länder i Europa strävar efter att lära ut främmande språk när eleverna är 6-7 år gamla och Europa behöver investera mer i språkläro utbildningen och språkundervisning för yngre barn.

Några resultat som framkom i studien är bland annat att barnens attityder och motivation till språk har betydelse för deras förmåga att lära sig språk. Att bli exponerad för främmande språk är viktigt för att kunna lära sig ett språk. (Enever, 2011). Studien visar att de lärare som är mest framgångsrika i sin språkundervisning är de som själva kan och tycker om språk och överför lusten att lära till sina elever. Ytterligare framkom det att exponering av språk utanför skolan har stor betydelse för hur barn lär sig ett nytt språk.

Studien uppmanar till mer satsning utbildningen för lärare med inriktning mot tidigt språklärande. Investering i utbildning och material för att fler länder ska kunna ge tidig språkundervisning i skolorna (Lundberg, 2016).

Language learning for European Citizenship

Följande forskningsprojekt hade till syfte att undersöka konsekvenserna som kan uppstå av tidig undervisning i engelska. Projektet genomfördes i Kroatien med tre generationer av elever från 6-7 års ålder under 10 år med sammanlagt 3000 barn. (Lundberg, 2016)

Kroatien har som Sverige en stor exponering av det engelska språket, både genom medier och genom turism. Därav ökade behovet av engelskkunskaper och genom uttalanden från Europarådet där flerspråkighet skulle stärkas, skulle de testa med att påbörja engelskundervisning i årskurs ett.

Lundberg, 2016 menar att under de 10 år som forskningsprojekt pågick blev vårdnadshavare samt lärare positivt överraskade över elevernas resultat. De elever som hade börjar med engelska i årskurs ett visade sig ha bättre uttal, ordförråd, stavning samt läsning än eleverna i årskurs fyra. Eleverna i årskurs fyra visade dock på bättre resultat vad gäller grammatik, vilket också kan kopplas till Epål-projektets resultat. Engelskan gjorde även att elevernas motivation stärktes till att lära. (Leslie. J & Trim. M, 1997)

Efter resultatet från forskningen blev engelskan obligatorisk från årskurs ett i Kroatien. Lärarna är utbildade i engelska för yngre åldrar och undervisningstiden för engelska är 4 timmar i veckan (Lundberg, 2016).

TEORETISK RAM

I min studie kommer jag att använda mig av Vygotskijs sociokulturella teori vars tankar är utgångspunkten till studien. Studien syftar till att undersöka lärares uppfattningar om en tidig undervisning i ämnet engelska. Undersökningen har även till syfte att redovisa hur fritidsengelskan bidrar till elevers kunskaper i engelska. Lärprocessen bygger på ett kooperativt lärande, en helhetssyn samt en aktiv klassmiljö vilket är en huvuddel inom det sociokulturella perspektivet.

Sociokulturella perspektivet

Vygotskijs teori om människans utveckling och inläring är grunden för den sociokulturella teorin. Genom sociala och kulturella erfarenheter menar Vygotskij på att elever formas till tänkande, kännande och kommunicerande individer. Via den sociokulturella teorin anses att eleverna tillägnar sig ett andraspråk genom samspel och interaktion med omgivningen (Säljö 2008).

Språket spelar en stor roll för den sociokulturella utvecklingen och är ett redskap för kommunikation. För Vygotskij var utveckling och lärande möjliga aspekter av all interaktion (Säljö 2008). Genom interaktion och sociala sammanhang mellan eleverna utvecklar de kunskap om ett annat språk. Ett barn börjar kommunicera redan från födseln genom kroppsspråk och blickar vilket bidrar till att barnet kommer i kontakt med sin omgivning samt blir delaktig i sociokulturella erfarenheter (Säljö 2008).

Det är dock viktigt att vara uppmärksam på vad eleven har för förståelse för att sedan kunna bygga vidare på den kunskapen (Säljö 2008). Vygotskijs mest omtalade del av hans filosofi, närmsta utvecklingszonen innebär följande, avståndet mellan det ett barn kan göra utan hjälp och det ett barn kan göra tillsammans med en mer erfaren person (Gibbons 2006). Det viktiga är att visa eleven vad som finns inom räckhåll utifrån de kunskaper och färdigheter eleven redan har (Säljö 2008). Genom detta sätt kan pedagogerna motivera eleven vilket kan leda till ett större intresse hos eleven att lära sig. För Vygotskij erövrar elever kontinuerligt nya sätt att tänka och nya sätt att förstå sin omvärld (Säljö 2008).

Den kunnige ger mycket stöd åt den lärande men efterhand kan stödet enligt Säljö (2008) trappas ner för att upphöras när den lärande behärskar färdigheterna. Resultatet av en sådan process visar på hur man i ett sociokulturellt perspektiv ser på samspel och lärande. Genom scaffolding inom utvecklingszonen kan man appropriering kunskaper som den andra personen har. Dock måste den lärande själv ställas inför och förstå utmaningarna för att kunna ta sig vidare.

Oavsett om det gäller ett första språk eller ett andraspråk så har omgivningen en väsentlig påverkan vad gäller barnets språkutveckling. För att motivera eleverna till att utveckla sina kunskaper i engelska är det ytterst viktigt att läraren planerar en undervisning som ligger inom elevernas proximala utvecklingszon. Om undervisningen blir för svår eller för lätt kan konsekvenserna vara att eleverna hindras och tappar sitt intresse. Att undersöka detta är en viktig del av mitt syfte. Även Krashens teorier om språkinlärning kommer att tas upp i min studie då Krashens teorier om språkinlärning bygger på Vygotskijs.

METOD

Under metodkapitlet kommer val av metod att presenteras, kvalitativ metod och ansatsen fenomenografi. Här kommer även att beskrivas hur studien är genomförd genom urval, forskningsetik, analys samt validitet och reliabilitet.

Kvalitativ metod

En kvalitativ metod kommer att användas i min studie. Syftet med undersökningen är att ta reda på grundskollärares uppfattningar kring engelskundervisning i lägre åldrar. Fenomenet som strävas efter att undersöka kommer att bestå av olika individers tankar och erfarenheter kring detta fenomen. Metoden valdes då syftet med studien var att undersöka lärares uppfattning om tidig engelskundervisning och hur de förhåller sig till fenomenet.

I studien kommer redskapet intervju att användas och enligt Larsson (1986) är det basen i en fenomenografisk ansats då syftet är att få reda på hur någon förstår din omvärld. När lärare intervjuades inför min studie behövde jag tänka på att inte ställa ledande frågor och detta för att

få ut mer utförligt svar från respondenten (Kihlström 2010). Att efteråt sortera ut det som är mest väsentligt för studien kan enligt Kihlström (2010) vara en utmaning.

Enligt Malmqvist (2010) ska de kvalitativa uppgifter som har samlats in besvara syftet och de frågeställningar jag har fördjupat oss i studien. Därför måste jag ställa relevanta intervjufrågor som kan hjälpa mig att undersöka mitt syfte.

Genom att använda sig utav en kvalitativ metod vill forskaren undersöka sitt material med hjälp av tillexempel intervjuer som senare kan analyseras för att få fram ett resultat. Vid insamlat data måste man organisera och försöka sälla ut det viktigaste samt kategorisera dem. Med en kvalitativ metod vill man skapa fördjupad förståelse för människors handlingar, texter och yttranden (Fejes & Thornberg 2015).

När jag intervjuade grundskollärare inför studien försökte jag tänka på att inte ställa ledande frågor utan istället ställa öppna frågor. Detta leder till mer utförliga svar från respondenten (Kihlström 2010). Genom att använda sig utav metoden intervju kan det efteråt vara en utmaning att sortera ut det viktigaste för undersökningen (Kihlström 2010).

Fenomenografi

En kvalitativ metod handlar om hur man beskriver ett sammanhang och i min studie handlar det just om människors sätt att uppfatta sin omvärld. Det handlar om skillnaden mellan hur något är och hur något uppfattas att vara. Inom fenomenografi har man två olika perspektiv, man skiljer mellan första och andra ordningens perspektiv. Att ta reda på ren fakta kallas för första ordningens perspektiv medan andra ordningens perspektiv handlar om upplevelser hos människor (Larsson 1986). Första ordningens perspektiv går att få fatt på genom observation medan andra ordningens perspektiv får vi reda på genom intervju.

Jag har valt att använda mig av ansatsen fenomenografi. Enligt Larsson (1986) ska den som undersöker inte ha en redan förutfattad teori utan man vill genom den här ansatsen ta reda på individers uppfattningar. Att söka efter individers uppfattningar och erfarenheter kallas den andra ordningens perspektiv. Teorin kan komma senare då det enligt Larsson (1986) inte går att veta hur individen tänker. Metoden kan beskrivas i både första och andra ordningens perspektiv men fenomenografi behandlar enbart andra ordningens perspektiv, alltså upplevelser hos människor (Kihlström 2010).

Fenomenet handlar om uppfattningar och inte åsikter (Larsson 1986). Det syftar till individers uppfattningar och inte till att finna sanningar. En individs uppfattningar är föränderliga då det genom kunskap och erfarenhet kan förändras.

Jag vill med min studie undersöka hur människor, i detta fall grundskollärare uppfattar fenomenet en tidig engelskundervisning. Jag är därför ute efter innebörder och inte förklaringar kring fenomenet (Larsson 2011). Jag har sökt varierande uppfattningar genom att intervju lärare i skolan och lärare i förskoleklass. Genom att intervju olika individer inom olika grupper kan innebära en bredare förståelse av olika uppfattningar inom ämnet (Kihlström 2007).

Då jag var ute efter lärarnas uppfattningar har jag ställt intervjufrågor där längre svar måste ges. I samtliga intervjuer ställdes inte nödvändigtvis alla frågor till respondenterna då många svar till frågorna gick in i varandra. Larsson (1986) beskriver hur intervju är den mest förekommande metoden inom ansatsen fenomenografi, där man söker efter individers

uppfattningar. När man intervjuar är det viktigt att forskaren visar ett intresse för de svar man får vid intervjun (Dahlgren & Johansson 2015), detta visade jag genom att ställa följdfrågor till respondenten och kunde på så vis få fram svar till alla mina intervjufrågor.

Forskningsansatsen fenomenografi har till syfte att ta reda på människors uppfattningar och hur man erfara och upplever sin omvärld. Syftet med studie är att finna en variation i människors erfarenheter och uppfattningar av fenomenet som i min studie är tidig undervisning i engelska. (Kihlström 2010).

Jag har även gjort en innehållsanalys av materialet som mestadels bestod av fakta och metoder. En innehållsanalys är en empirisk vetenskaplig metod som används för att dra slutsatser om innehållet i intervjuer (Bryman 2012).

Urval

Jag har valt att göra mina intervjuer med verksamma förskoleklasslärare/grundskollärare som för tillfället arbetar i årskurserna F-3. Skolorna är kommunala och lärarna arbetar på olika skolor. Anledningen till detta är för att de är deras uppfattningar och erfarenheter som jag vill åt. Kihlström (2007) belyser att det är viktigt att intervjua lärare som har kunskap kring fenomenet som undersöks. Urvalet har även begränsats till fyra verksamma grundskollärare för att jag på bästa sätt ska kunna genomföra, analysera och bearbeta materialet inom en bestämd tidsram.

Jag har även under studien riktat in mig på ett strategiskt val där jag har valt lärare som jag vet har erfarenhet och har kunskap inom mitt undersökningsområde. Detta beskriver Alvehus (2013) att de personer som man väljer ut strategiskt är dem man tror kan ge relevant information. Lärarna har varit olika länge verksamma i skolan, erfarenheterna skiljer sig mellan deltagarna men alla har varit verksamma lärare i minst 5 år och har erfarenhet att arbeta med ämnet engelska.

Genomförande

Efter att jag hade påbörjat min studie och läst in mig på ämnet och sökt efter relevant forskning konstruerades intervjufrågorna som skulle vara relevanta för min studie. Jag har valt att intervjua fyra lärare som just nu arbetar inom förskoleklass upp till årkurs 3. Intervjuerna genomfördes i respektive skola/klassrum och har tagit mellan 20-30 minuter att genomföra. Intervjuerna genomfördes under några veckor och jag hade god tid att bearbeta intervjuerna som blivit gjorda. Jag spelade in alla mina intervjuer för att jag skulle kunna gå tillbaka och lyssna om igen vid bearbetningen av analysen.

Forskningsetik

Enligt Hermerén (2011) är etik ett begrepp som vi måste reflektera över och vara medvetna om. Uppfattningen forskningsetik innebär förhållandet mellan forskning och etik men det betyder även vilka etiska krav som ställs på forskaren. Forskningsetiken berör frågor om hur individer som medverkar i forskningen bemöts och det är en betydelsefull aspekt att tänka på. Begreppet etik kan ha en varierande tolkning beroende på från vilken utgångspunkt det talas om. Etik är basen för områden som berör all mänsklig aktivitet och styr likaså omedvetet vårt vardagliga liv (Björkdahl Ordell, 2010). Jag var noggrann med hur jag ställde mina frågor och hur jag

utförde mina intervjuer för att deltagarna skulle känna sig trygga och bekväma. Det fanns inget etiskt bekymmer att svara på mina intervjufrågor. Jag värderar inte mitt resultat och jag kommer inte att skriva något olämpligt om deltagarna eller information som jag har erhållit.

Inom forskningsetiken finns det fyra huvudkrav och dessa krav är följande, informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Informationskravet innebär att de lärare som är delaktiga i studien ska bli informerade om vad studien kommer att handla om. Samtyckeskravet är det andra kravet, vilket innebär att det är frivilligt att vara med och delta i studien (Vetenskapsrådet 2002). Det krav har blivit uppmärksammas för de medverkande grundskollärarna i intervjuerna.

Informationskravet har att göra med den förpliktelse en forskare har att informera deltagarna om syftet med studien och vad studien kommer att handla om. I studien använde jag mig av de etiska kraven då lärarna blev informerade innan om syftet via ett missivbrev likaså vid intervjutillfällena (Björkdahl Ordell 2010).

Nästa krav som är samtyckeskravet handlar om att lärarna som har medverkar i studien har rätt till att välja om de vill vara med eller inte. Detta krav bemärktes då jag behövde samtycke från lärarna om de ville medverka och ställa upp på en intervju (Björkdahl Ordell 2010).

Konfidentialitetskravet innebär deltagarnas anonymitet. Lärarna som medverkar i studien fortsätter att vara okända och detta är oerhört angeläget. Lärarna blev informerade om att deras namn inte kommer användas i arbetet. (Björkdahl Ordell 2010).

Det sista kravet är nyttjandekravet vilket innebär att all material och data som har blivit införskaffat enbart kommer att användas i forskningssyfte. Jag var tydlig med att informera om att all material som sparas och används från intervjuerna endast kommer att användas till den här studien (Vetenskapsrådet 2002).

Tillförlitlighet och giltighet

När en vetenskaplig undersökning får ett resultat behöver man bedöma resultatets tillförlitlighet. För forskningens värde och utgångspunkt är detta en viktig del av undersökningen (Kihlström, 2010).

Vid intervjuer är det betydelsefullt att använda sig utav ljudinspelning, detta för att sedan på bästa sätt bemästra den information som tagits emot och ta reda på huruvida frågorna blivit ställda korrekta.

Enligt Kihlström (2010) blir en studie mer giltig när en person som är vetenskapligt skolad undersöker och går igenom de verktyg som har nyttjats under studiens process. Intervjuerna i studien genomfördes enskilt och under lika förhållanden i ett rum där vi inte kunde störas eller blev avbrutna. Begreppet för detta kallas för validitet.

Redskapen som används i studien ska vara väl beprövade inför undersökningen. Forskaren ska under studiens gång enligt Dovemark (2010) ständigt kontrollera, kritisk granska och konstruera den kunskapen som inhämtas under forskningsprocessen. Därför var det viktigt för mig att få ett godkännande vid inspelningen till varje intervju och där också informera hur

inspelningarna enbart används till min studie. För att verifiera och granska kunskapen och uppfattningarna lyssnade jag till inspelningarna och granskade svaren flera gånger.

Analys

Enligt Alvehus (2013) kan man genom analys ge en helhets- och objektiv företeelse på resultatet av ett material. Jag vill med all insamlad data besvara syftet till min studie. Informationen som jag har fått till mig kommer att bearbetas, sorteras och kategorisera (Malmqvist 2010). Jag har gjort två analyser, en fenomenografisk analys som tar reda på vilka uppfattningar som finns och en innehållsanalys som genom en empirisk vetenskaplig metod används för att dra slutsatser om innehållet i intervjuer (Bryman 2012).

Genom att transkribera intervjuerna får forskaren möjlighet att upptäcka eventuella mönster i deltagarnas uppfattningar. Det är enligt Kihlström (2007) betydelsefullt att intervjuerna bearbetas för att få ett tydligare resultat och genom att använda sig av citat från deltagarna förstärks resultatet. När jag gjorde min analys spelade jag in deltagarnas svar för att kunna lyssna på de inspelade intervjuerna för att kunna transkribera svaren som jag fick till mig. För att få fatt på de uppfattningar som fanns lyssnade jag flera gånger till inspelningarna.

Vid en fenomenografisk analys anser Larsson (1986) att det är viktigt att försöka hitta likheter och olikheter i deltagarnas svar. Det är viktigt att lyssna till intervjuerna flera gånger för att kunna hitta vad som sägs mellan raderna. Vid analysen lyssnade jag till mina inspelade intervjuer flera gånger för att försöka förstå vilka uppfattningar deltagarna hade och vilka olikheter och likheter jag kunde hitta i deltagarnas svar. Jag gjorde dessutom en innehållsanalys av en viss del av materialet då det handlade mer om ren fakta och metoder. Innehållsanalys används för att dra slutsatser om innehållet i intervjuer (Bryman 2012).

RESULTAT

Under resultatkapitlet kommer resultatet från intervjuerna att presenteras. Här redovisas analysen av intervjumaterialet under olika rubriker. Ansatsen fenomenografi har inspirerat analysen av studiens resultat då det gäller den övergripande frågan om tidig engelskundervisning eller inte, som är huvudfrågan i min studie. Här använder jag begreppet ”lärares uppfattningar”. Återstående resultat är analyserade utifrån en innehållsanalys. För att förtydliga resultatet kommer jag att använda mig av citat från de olika respondenterna.

Presentation av lärare i min studie

Jag har intervjuat tre grundskolelärare samt en förskolelärare som arbetar i förskoleklass. Lärarna som jag har intervjuat är alla behöriga i ämnet engelska och har undervisat i ämnet tidigare. Lärarna som jag har med i min studie arbetar just nu i olika årskurser och alla undervisar inte i engelska just nu. Lärare 1 undervisar i en årskurs 3, lärare 2 undervisar i en årskurs 1, lärare 3 undervisar i en förskoleklass och lärare 4 undervisar i en åldersintegrerad klass 1-3.

Uppfattningar om tidig engelskundervisning

I den här delen kommer tre uppfattningar att presenteras om tidig engelskundervisning. Följande uppfattningar är ”Det är bra med tidig undervisning i engelska”, ”Det är inte bra med

tidig undervisning i engelska” och ”Det spelar ingen roll när man börjar undervisningen i engelska”. Analysen har inspirerats av den fenomenografiska ansatsen.

Det är bra med undervisning i engelska i de yngre åldrarna

Samtliga lärare som var med i min studie tyckte att det är bra med tidig engelska undervisning. De flesta lärare delade dessutom samma uppfattningar om varför det var bra. Samtliga lärare i studien delade uppfattningen om att det är viktigt för eleverna att erhålla goda engelskkunskaper, detta för att det är ett minoritetsspråk i Sverige samt för att rustas för framtida studier. Lärarna anser dessutom att de flesta barn kan mycket engelska i tidiga åldrar och att det därför är en fördel att det blir naturligt för dem.

Det är jätteviktigt att få goda kunskaper i engelska. Börjar de tidigt kan det finnas en större chans för dem när de fortfarande är lekfullt och roligt. (Lärare 1)

Jag tycker att det är jätteviktigt att eleverna får bra engelskkunskaper för det är ett internationellt språk som de behöver få med sig. Det är till en stor fördel för eleverna att de lär sig engelska. (Lärare 4)

Samtliga lärare upplever att de svenska eleverna redan är duktiga på engelska i allmänhet. Lärarna påpekar även att de upplever att eleverna i de yngre åldrarna har en mer positiv inställning till skolan och till att lära sig. De menar på att de yngre barnen suger åt sig kunskap och är motiverade till att lära sig.

Jag tycker nästan ju tidigare desto bättre, på grund av att barn i yngre åldrar har lättare att ta in kunskap. Barn suger i sig kunskaper vid en viss ålder och det blir på så vis mer naturligt för dem. (Lärare 4)

När jag hade min årskurs 4 i engelska upplevde jag att elevernas inställning var annorlunda till vad de yngre barnen är. De kunde säga ”åh nej”, vad svårt att lära sig ett nytt språk och det blev en stor grej av att det tillkommer något nytt /.../ Jag upplever att elever i yngre åldrar har en helt annan entusiasm men det har med åldern att göra tänker jag. De älskar ju nästan allt med skolan i den åldern. (Lärare 1)

Fördelarna är just att de är så pass motiverade och gärna vill lära sig och längtar efter engelska. Eleverna tycker verkligen att det är jättespännande och så det är självklart det man ska bygga på deras intressen. (Lärare 2)

Samtliga lärare som är med i min studie påpekar också att det är positivt för elevernas självförtroende att börja tidigt då det blir mer naturligt att prata engelska tillsammans, då eleverna gärna vill prata engelska och visa vad de kan. Lärare 1 förklarar följande,

Ja, eleverna tycker att det är jätteroligt med engelska. När jag vid ett tillfälle var klasslärare för årskurs 2 ville eleverna gärna prata engelska och berätta vad de kunde. Även om de enbart kunde få ord ville de gärna använda dessa orden, det är väldigt speciellt för dem. (Lärare 1)

I en viss ålder är ju barnens hjärna mer mottaglig att ta in kunskaper. De tillägnar sig ett andraspråk och allt detta är fördelar och att de kan på annat sätt följer med det som händer. Det är en fördel för självkänslan att allt jag lär mig gör att jag växer och erövrar kunskaper. (Lärare 3)

Samtliga lärare i min studie påpekade hur intresserade och nyfikna eleverna är på engelska och att en stor fördel är just motivation till att lära sig och att de är ett intresse som de flesta eleverna

bär på. De berättar dessutom vikten av att utgå från barnens intressen och utveckla vidare det eleverna redan har med sig och de kunskaper som de redan erhåller. Det tas även upp vikten av att undervisningen ska ligga på en lagom nivå och att undervisningen ska utveckla eleverna och inte få dem att tappa intresse. Undervisningen ska alltså inte vara för lätt eller för svår.

Jag tror att eleverna kan undervisas i yngre åldrar och att man i så fall spinner vidare på de kunskaper barnen redan har och det intresse samt nyfikenhet som de har för engelska i tidig ålder. (Lärare 3)

Jag tror inte att det finns några specifika nackdelar med att undervisas i tidig ålder tror enbart att det är positivt. Det handlar mer i så fall om undervisningsformen så eleverna inte tappar intresse. (Lärare 4)

Samtliga lärare tyckte dessutom att då eleverna kan mycket engelska och hör mycket engelska utanför skolan är det viktigt att ta vara på kunskaperna i klassrummet och utveckla vidare dessa. Gemensamt för lärarna i min studie är att de alla delar uppfattningen om att barn nuförtiden hör mycket engelska i vardagen. Eleverna är intresserade av att lära sig mer och använder mycket engelska i vardagen. Det största forumet för det engelska språket är genom surfplatta, musik och tv.

Jag tycker nästan att alla barn är duktiga på engelska i yngre åldrar och det går lägre ner i åldrarna. De är intresserade och vill gärna berätta vad de kan och vill gärna sjunga på engelska och berätta vilka ord de kan på engelska. (Lärare 2)

Jo, men det är mycket det jag nämnt tidigare, att de hör mycket engelska och de vill veta vad de säger och vad de sjunger om. Vissa barn kan ha varit ute och rest och fått beställa mat på engelska. Det är lite så de möter engelskan i sin vardag vilket gör eleverna nyfikna. De vill gärna i förskoleklass benämna olika ord och sjunga på engelska. De pratar engelska med varandra med ord lite här och där med svenskan. (Lärare 3)

Jag tänker att engelska börjar så pass tidigt nuförtiden genom tv, musik och surfplatta och i vardagen hör eleverna mycket engelska. De yngsta eleverna märker man mer och mer att de använder engelska språket i svenskan. Man kan märka det i elevernas vardagsspråk att de använder mycket engelska ord. (Lärare 4)

En lärare uttryckte också fördelen med att lära sig flera språk och att de senare leder till att eleverna kan erövra fler språk i framtiden och ha lättare för att lära sig andra språk.

Fördelarna med att undervisas i engelska tidigt är barn snabbt lär sig och att de hör mycket engelska i vardagen och att det är bra att ta vara på det i klassrummet. Dessutom om eleverna lär sig språk har de senare lättare att lära sig fler nya språk. (Lärare 4)

Det är inte bra med en tidig undervisning i engelska i de yngre åldrarna

Under min tidigare rubrik hade jag sammanfattat och tolkat lärarnas uppfattningar om varför det är bra med att undervisa engelska i de yngre åldrarna. Utöver dessa uppfattningar fann jag även uppfattningar som var motsatta. Alltså fanns det även uppfattningar hos lärarna där de menar på att de inte alltid är bra att börja engelskundervisning i yngre åldrar. Uppfattningarna om just varför det inte är bra är olika. Lärare har gjort mig uppmärksamma om att det kan finnas en risk att börja tidigt om undervisningen sker på fel sätt. Det vill säga att nivån är antingen på för hög nivå eller för låg nivå.

Jag tror inte att det finns några specifika nackdelar med att undervisas i tidig ålder tror enbart att det är positivt. Det handlar mer i så fall om undervisningsformen så eleverna inte tappar intresse. (Lärare 4)

Lärare 2 menar på att elever med ytterligare ett språk eller de barn som redan har svårt i skolan kan bli ytterligare belastade med engelskan. Hon belyser också att om intresse och motivation finns kanske det fungerar trots detta.

Jag kan tänka mig att en nackdel kan vara för de barn som redan har det svårt i skolan och med svenskan. Samtidigt vet jag att det kan gå om intresset finns och det hade kanske varit svårare om det skulle börja med att skriva. (Lärare 2)

En annan anledning till varför det kan vara negativt att undervisa tidigt är tidplanen som finns för de olika ämnena i skolan. Det finns visst antal timmar som eleverna ska undervisas på under grundskolan och att detta skulle innebära att timmarna skulle bli färre på mellanstadiet.

Det kan också vara en nackdel om det tas mycket från timplanen för då finns det inte lika mycket på mellanstadiet. Det är i så fall det som kan vara en nackdel. (Lärare 1)

Det spelar ingen roll när eleverna börjar med engelska i skolan

Mellan de två föregående uppfattningarna fanns även en uppfattning som jag ansåg vara väldigt intressant nämligen uppfattningen ”det spelar ingen roll”. Den här uppfattningen innebär att det egentligen inte spelar någon roll när vi påbörjar vår undervisning i engelska i skolan. Den innebär att oavsett om vi börjar vår engelskundervisning i 1 eller 3 så kommer barnen att lära sig tillräckligt mycket engelska för att de lär sig så mycket utanför skolan i samhället. Eleverna kommer med andra ord komma ikapp och att undervisningen i sig inte spelar någon markant skillnad för eleverna.

Jag tror inte det gör jätteskillnad för i Sverige finns engelskan överallt genom musik och vi dubbar inte program. Jag tror att eleverna får en tidig känsla för engelska men jag tror även att de flesta kommer ikapp. (Lärare 1)

Här menar man på att eleverna lär sig ändå fast de inte undervisas tidigt i skolan men också att man inte ska vara orolig över att eleverna inte kommer att lära sig det engelska språket.

Jag tror att det kan bli bättre i längden men att det skulle göra någon större skillnad tror jag inte. I Sverige hör eleverna mycket engelska så jag tror ändå att de får en känsla för språket och lär sig mycket utanför skolan. (Lärare 1)

Lärare upplever dessutom att de flesta elever kan mycket innan de börjar med engelskundervisningen i skolan och att kraven i läroplanen för målen som ska uppfyllas i engelska är låga för årskurs 3. Proven upplevs många gånger för lätta för eleverna och kunskaperna som eleverna har är bättre än vad skolan begär.

Barnen snappar upp väldigt mycket på engelska och eleverna kan många ord på engelska. Kraven som man ska klara av i slutet på årskurs 3 är ganska låga, hade målet varit att de skulle skriva mer hade man kunnat behöva mer. När jag för några år sedan gjorde nationella proven med min klass i årskurs 5 så var nästan proven för lätta för dem. (Lärare 2)

Hur undervisningen i engelska ser ut för de yngre åldrarna

Denna del av intervjun har analyserats utifrån en innehållsanalys. Efter mina gjorda intervjuer såg jag att det fanns många likheter i undervisningen oavsett om eleverna började sin undervisning i engelska årskurs 1, 2 eller 3.

Många lärare använder musik för att eleverna ska kunna lyssna på engelska och för att eleverna själva gärna sjunger till engelska låtar.

Vi sjunger många sånger och enkla rim, det finns massor att hitta på Youtube. Jag varvar med att sjunga för oftast kan dom mång texter på engelska men de vet inte vad det betyder. (Lärare 4)

Jag tycker att det är bra att sjunga in engelskan och barn nu för tiden idag har engelska i munnen och väldigt bra uttal för de sjunger tidigt. Det finns många bra sånger och barnsånger på Youtube. (Lärare 2)

Vi i förskoleklass lyssnar mycket till musik där barnen får höra och sjunga på engelska. Mycket sång och musik. (Lärare 3)

Att använda sig av IT-verktyg och hitta lämpliga appar för eleverna att arbeta med är också aktuellt för de yngre eleverna. Här påpekar även lärarna vikten av att utgå från elevernas intressen och fånga eleverna på den nivån de befinner sig för att utveckla kunskaperna vidare.

Vi använder olika appar som kan vara bra för inläringen där de kan lyssna och arbeta med något. (Lärare 4)

Vi har ingen undervisning av ett ämne på samma sätt som i skolan utan det handlar om att fånga elevernas intressen och skapa tillfällen där barnen får forska vidare och lära sig. (Lärare 3)

Andra undervisningsformer som är av intresse för yngre elever är bland annat att leka lekar och spela spel. Engelskundervisningen brukar dessutom utmynna i olika former av arbeten runt teman. En blandning av praktiskt arbete samt teori.

Vi läser enkla böcker på engelska med bilder som stöd. Skapar memory med hjälp utav ord och bilder och spelar spel det brukar eleverna tycka är roligt. En blandning av teori och praktik och olika övningar. (Lärare 4)

Jag brukar arbeta med till exempel färgerna som de gör på sin nivå och man försöker få eleverna att prata så mycket som möjligt och att uttala rätt. (Lärare 2)

Vi har olika teman där vi går igenom siffror, färger och grönsaker tillexempel. Vi gör mycket praktiskt och sedan kopierar jag upp på papper som de kan jobba med. Vi pratar väldigt mycket och leker lekar. (Lärare 1)

Ett tillfälle kan vara i förskoleklassen att vi räknar på engelska eller lär oss alfabetet på engelska. Utöver detta leker vi lekar och barnen lär sig snabbt färger och olika djur och deras favoritfärger osv. (Lärare 3)

Lärarna i de yngre åldrarna beskriver att deras undervisning främst fokuserar på att eleverna ska prata och våga uttala ord och meningar på engelska. Intresset för att läsa och skriva finns men detta fokuserar man på senare i årskurserna. Det är väldigt lite att skriva i de yngre åldrarna mest är det fokus på att tala.

I de yngre åldrarna handlar det mest om att prata och mer praktiska uppgifter sedan börjar eleverna med mer skrivande och grammatik högre upp i åldrarna. (Lärare 4)

Det handlar om att språket ska pratas och ibland skriva med hjälp utav arbetsblad. Men i yngre åldrar skriver vi inte så mycket. Ibland kan de få sitta två och två med olika hälsningsfraser. (Lärare 2)

Det är väldigt lite skrivande för de yngsta barnen. Det är mer samtal och att man kanske skriver lite ord. (Lärare 1)

Hur bidrar fritidsengelskan till elevernas kunskaper i engelska

Samtliga lärare som har ställt upp i undersökningen är överens om att många elever börjar skolan med mycket förkunskaper i engelskan. Engelskan som eleverna har med sig har de lärt sig utanför skolan genom musik, iPad och tv.

Nästan alla elever i klassen förstår en del engelska och kan många engelska ord. De kan hjälpa dem de första åren men jag vet inte om det bidrar till bättre kunskaper. (Lärare 4)

Även om många elever i de yngre åldrarna kan många ord på engelska märker jag att de är ord som de har hört genom iPad eller musik. De är situationsbundna ord som de har lärt sig genom att titta på program eller lyssna på musik på engelska. (Lärare 3)

Lärarna anser också att eleverna är intresserade av att lära sig mer engelska och att eleverna har med sig en grund vad gäller uttal och ett ordförråd.

Jag tror att det kan bidra till elevernas kunskaper genom att de redan har förkunskap i språket och att det faller mer naturligt för dem att spinna vidare på dessa kunskaper. (Lärare 3)

Det faller dem naturligt och att de har ett försprång i det engelska språket. De har med sig en bra grund och de vet hur de låter och uttalas. Man får arbeta mer på grammatiken. (Lärare 1)

Sammanfattningsvis hittade jag många gemensamma undervisningsformer som lärarna i min studie använder sig av vid undervisning i engelska oavsett årskurs. Lärarna använder elevernas intresse och nyfikenhet för att motivera eleverna till att utvecklas. Lärarna arbetar mycket med sång och musik för att eleverna ska sjunga engelska och höra engelska. Siffror, färger, alfabetet var några exempel på teman som man arbetade med vid de yngre åldrarna. Samtliga lärare berättar att de pratar mycket engelska och att dialoger var viktigare än att skriva för elever som startar sin engelska undervisning. Enligt svaren från lärarna i min studie fann jag att flera lärare tycker att det är viktigt att ta vara på elevernas förkunskaper i engelska. Lärarna var även överens om att många elever har en bra grund i engelska språket vad gäller ordförråd, uttal samt intresse för att lära sig. Dock var det osäkert om detta gör att eleverna får bättre kunskaper och många var överens om att grammatiken är svår för dem att förstå.

DISKUSSION

I det här kapitlet diskuteras först studiens resultat utifrån tidigare forskning och teoretisk utgångspunkt, i detta fall Vygotskijs teori men även Krashens teorier om språkinlärning som bygger på Vygotskijs. Därefter följer metoddiskussionen där för- och nackdelar beskrivs med den använda metoden. Sist kommer ett avsnitt om didaktiska konsekvenser att beskrivas och på vilket sätt studien kan ha en betydelse för framtidens undervisning.

Resultatdiskussion

Syftet med min undersökning har varit att ta reda på lärares uppfattningar kring en tidig undervisning i ämnet engelska. Undersökningen hade även till syfte att redovisa hur fritidsengelskan bidrar till elevers kunskaper i engelska.

För att hjälpa mig förstå de resultat jag fått behöver jag återkoppla till min teoretiska utgångspunkt – nämligen Vygotskijs teori om människans utveckling och inlärning. Som nämnt tidigare under det teoretiska ramverket menade Vygotskij att elever formas till tänkande, kännande och kommunicerande individer och tillägnar sig ett andraspråk genom samspel och interaktion med omgivningen (Sälsjö, 2008).

Med avsikten att förhålla mig till det teoretiska ramverket kommer jag efter varje frågeställning kommentera Vygotskijs syn på interaktion och sociala sammanhang.

Resultatdiskussion utgår från de frågeställningar som ställdes inledningsvis.

1. Vad har en tidig respektive senare introducering av engelskundervisning för påverkan på elevernas kunskaper?
2. Vilka för- eller nackdelar kan det finnas med en tidig engelsk undervisning?
3. Hur ser undervisningen ut i engelska i de tidiga åren?
4. Hur bidrar fritidsengelskan till elevernas kunskaper i engelska?

Vad har en tidig respektive senare introducering av engelskundervisning för påverkan på elevernas kunskaper?

Resultatet visar att lärarna anser att svenska elever är väldigt bra på engelska och att motivationen samt intresset finns där redan i tidig ålder. Enligt Lgr 11 har lärare till uppgift att stimulera för att bibehålla elevernas nyfikenhet, bygga på dennes självförtroende samt vilja.

Resultatet visar även att elever i den svenska skolan börjar med engelska i olika årskurser beroende på vilken skola man går på. Frågan ställdes aldrig specifikt om elevernas kunskaper i ett längre perspektiv men nyligen genomförd forskning visar att tidig start med undervisning i ämnet engelska inte hade någon större effekt. Fenninger (2016) visar i sin undersökning att eleverna kommer i kapp även om de börjar med senare undervisning i ämnet engelska och detta inom ramen av 6 månader.

Samma resultat som jag fann i studien av Fenninger (2016) hittas i projektet ”Engelska på Lågstadiet” (EPÅL) som också har undersökt för och nackdelar med tidig engelska på

lågstadiet. Här framkom det inte heller några nackdelar men heller ingen stor skillnad på resultat. Ingenting förändrades i skolan vad gäller engelskundervisningen (Lundberg 2016).

Min slutsats, utifrån tidigare forskning och genomförda intervjuer, är därför att de inte finns några större skillnader med en tidig respektive senare start på engelskundervisningen. En anledning till att engelskan börjar senare kan bero på att det gjorts satsningar på matematik och svenskaämnet. Engelskan har hamnat i bakgrunden då elever lär sig utanför skolan med följden att ämnet inte har prioriterats.

Detta är synd då eleverna redan har stora kunskaper inom ämnet och redan från början har utsatts för ett tidigt språkbruk. Enligt Säljö (2008), som skriver att den sociokulturella teorin innebär att eleverna tillägnar sig ett andraspråk genom samspel och interaktion med omgivningen, skulle det därför finnas stora möjligheter för eleverna att utveckla sina kunskaper om läraren fick möjlighet att genom prioritering av ämnen kunde få stötta och vägleda.

Vilka för- eller nackdelar kan det finnas med en tidig engelsk undervisning

Lärarna i min studie påvisade att det var viktigt att ta till vara på de kunskaper som eleverna redan bar med sig och därför säkerställa att undervisningen anpassades till en lagom nivå. I yngre åldrar upplevs barnen också vilja prata mer och visa sina kunskaper. Engelskan blir således en naturlig del av undervisningen och elevernas självförtroende stärks.

Resultatet visar även att lärares uppfattningar om huruvida en tidig undervisning i engelska är något att sträva efter ser olika ut. Det finns uppfattningar om att det är bra att påbörja undervisningen tidigt men också uppfattningar om varför det kan vara mindre bra samt en uppfattning om att det egentligen inte spelar någon roll när den påbörjas.

Givet resultaten är det intressant att kasta ett öga på tidigare forskning. Enligt Cepik och Sarandi (2012) är åldern bara en av de faktorer som inverkar på språkinläringen. De flesta lärare vet genom forskning och genom erfarenheter att yngre barn har lätt för att lära sig ett nytt språk. Den mest gynnsamma språkinläringen är i 4-årsålder och reduceras sedan i 7-8-årsåldern. De lärare som är positiva för språkutvecklingen anser att dessa förmågor bör tas vara på och detta på ett naturligt sätt. Det kan ge eleverna ett försprång.

Vidare hävdar Lundberg (2016) att varför små barn har lättare för att lära sig uttal och intonation än äldre sägs bero på att de är känsligare för ljud och rytm och har därmed lätt för att imitera. För att få språkliga vinster i senare år bör man ta vara på att de yngre barnen är mindre blyga och har en stor nyfikenhet att vilja lära. Det ger språkligt självförtroende och väcker nyfikenhet för andra språk, kulturer och människor.

Fallon och Rublik (2012) menar att äldre barn oftast har mer utvecklad grammatik men nackdelen är att de är mer rädda att göra bort sig där även hormonernas roll under tonåren påverkar. Den negativa påverkan för språkutvecklingen kan bero på hur utvecklat modersmål barnen har, annars kan det ge svårigheter i uttal och grammatik att börja med ett tredje språk. Man måste alltid motivera genom en lustfylld undervisning för att bibehålla elevernas intresse. Just detta belyser även de lärare som varit med i intervjun hur viktigt det är med motivation och intresse. Då de yngre eleverna dessutom har en positiv inställning till engelskan är det en fördel att börja tidigt.

Min slutsats är att de yngre barnen idag redan har stora kunskaper i engelska och därför är det till en fördel att fortsätta utveckla detta på ett naturligt och lustfyllt sätt. Det är viktigt att visa eleven vad som finns inom räckhåll utifrån de kunskaper och färdigheter eleven redan har (Säljö, 2008). Genom att göra det kan läraren motivera eleven, vilket kan leda till ett större intresse hos elever att lära sig. Detta kan knytas an till Vygotskijs syn att elever lär sig nya sätt att tänka och nya sätt att förstå sin omvärld kontinuerligt. Åldern har en betydelse för uttal och för självförtroendet vad gäller det engelska språket. Yngre barn är mer motiverade och har en annan inställning till skolan och att lära sig nya förmågor.

Hur ser undervisningen ut i engelska i de tidiga åren?

Resultatet från intervjuerna visar att engelskundervisningen på skolorna mest prioriterar enkla vardagsnära ord, sånger och ramsor i de lägre åldrarna och inte så mycket fokus på grammatik. De positiva attityderna till engelska och att barnen använder språket även på sin fritid är till fördel för lärandet anser lärarna i min undersökning.

Lärare som varit med i min undersökning är för tidig inläring av engelska och engelskan ses som ett ämne som eleverna är nyfikna på och som motiverar till lärande. Idag är det mer fokus på de kommunikativa förmågorna och undervisningen har ändrats från de skriftliga och grammatiska förmågorna till det mer kommunikativa. Detta måste enligt Ringblom (2012) eventuellt ändras eftersom att det uppstår svårigheter för barnen att skriva och lära grammatik när de kommer till mellanstadiet.

Detta rimmar, i min mening, väl med hur samhället ser ut idag. Samhället blir allt mer internationaliserat och det engelska språket finns överallt omkring oss. Skolverket (Lgr11) skriver att språket är människans viktigaste redskap för att tänka, kommunicera och lära. Vad Skolverket menar med detta är att kunskaper i det engelska språket ökar individers möjligheter att interagera i sociala och kulturella sammanhang och gör det möjligt att delta i internationella studier och yrkesliv. Dagens svenska grundskola utvecklas därför mer för att kunna anpassa sin undervisning för denna nya värld av ökad internationalisering. Efter min studie har jag kunnat uppmärksamma att utvecklingen av engelskämnet i skolan tyvärr inte har fått samma utvecklingsmöjligheter som exempelvis ämnena svenska och matematik.

Oavsett om det gäller ett första språk eller ett andraspråk så har omgivningen en väsentlig påverkan för barnets språkutveckling. För att motivera eleverna till att utveckla sina engelska kunskaper är det ytterst viktigt att läraren planerar en undervisning som ligger inom vad Vygotskij kallar elevernas proximala utveckling zon (Säljö, 2008). Om undervisningen blir för svår eller för lätt kan konsekvenserna vara att eleverna tappar sitt intresse. Att undersöka detta är en viktig del av mitt syfte då jag efter mina intervjuer upplever att nivån på engelskundervisningen i skolan ligger under elevernas redan besittande engelska kunskaper.

Min slutsats är att det är en del upprepningar av engelskundervisningen i de lägre åldrarna. Lärarnas uppfattningar är att läroplansmålen är för låga och även de nationella proven. Detta gör att undervisningen bedrivs på en lägre nivå än elevernas kunskaper. Enligt min teoretiska utgångspunkt, som är Vygotskijs, är det viktigt att utgå från elevernas närmaste utveckling zon (Säljö 2008). Läraren måste undervisa inom elevernas proximala utveckling zon och blir undervisningen för lätt kan konsekvenserna vara att eleverna hejdas och tappar sitt intresse. Lärare bör också ha en undervisning som är varierande och att man inte är rädd för att ta hjälp utav olika estetiska verktyg som i sin tur kan hjälpa alla elever att utvecklas på det sätt som de kan bäst.

Hur bidrar fritidsengelskan till elevernas kunskaper i engelska

Resultatet visar att lärares uppfattningar om huruvida fritidsengelskan bidrar till att eleverna erhåller bättre engelskakunskaper är tveksamt. Lärarna i min studie är överens om att dagens elever kan mycket engelska innan de påbörjar sin engelskaundervisning i skolan. Eleverna har redan ett ordförråd och kan prata en del engelska. Dock märks det tydligt att elevernas kunskaper många gånger beror på tv-tittande, ipad osv. Lärarna i min studie har även uppmärksammat att elevernas uttal är bra och att det faller mer naturligt för eleverna att lära sig mer engelska.

Lundberg, (2016) menar att elever som får arbeta med engelska på ett sätt som utgår från deras intressen och vardag får en ökad motivation och finner en mening för inläringen. Fritidsengelskan kompletterar skolengelskan bra då de tillsammans utgör en helhet. Barn och ungdomar exponeras och är omgivna av engelska dygnet runt och i sverige blir barn allt tidigare språkanvändare av engelskan. Detta ställer då även nya krav på undervisningen i engelska i skolan (Lundberg, 2016).

Pia Sundqvist (2009) har undersökt hur fritidsengelskan påverkar ungdomarnas engelska kunskaper i skolan. Avhandlingen visar att det finns ett positivt samband mellan den tiden ungdomar ägnar sig åt fritidsengelskan och deras muntliga färdigheter samt ordförråd i det engelska språket. Vilken aktivitet det är som man ägnar sig åt för att anamma fritidsengelska kan vara viktigt t.ex. läsning, dataspel och att surfa på internet är speciellt viktiga aktiviteter.

Även då många elever kommer till skolan med redan erhållna kunskaper i engelska, är den kunskapen mycket varierad bland eleverna och utgörs framförallt av ett vardagspråk. Hajer & Meestringa (2014) påvisar vikten av att en lärare undervisar språkinriktad för att utveckla eleverna i sin språkutveckling från ett vardagspråk till ett mer formellt skolspråk.

Lärarna behöver skapa språkliga situationer för att se till att alla elever erhåller de grundläggande kommunikativa färdigheter som behövs (Lundberg, 2016). Studien av Sundqvist (2009) har visat att fritidsengelskan har gynnsamma effekter för ungdomarnas engelska kunskaper och det är en ypperligt tillfälle att vidareutveckla dessa färdigheter.

Det är inget nytt och främmande utan alla elever har mer eller mindre kommit i kontakt med språket innan de undervisas i engelska i skolan och genom exponering av ett språk så skapas ett stort intag (input) (Krashen, 1982). Genom att eleverna många gånger har baskunskaper i engelska när de börjar skolan och då det även är bevisat att motivationen är hög måste detta betyda att eleverna redan har ett försprång.

Krashen (1982) menar på att elevens känslomässiga tillstånd som självförtroende och motivation påverkar språkinläringen. Eleverna är inga tomma blad som ska lära sig allt på nytt, utan många elever har redan befästa kunskaper som lärare kan ta vara på. Genom dessa kunskaper i engelska och elevens stora intresse bör läraren utmana eleven vidare till Vygotskijs teori om den proximala utvecklingszonen (Säljö, 2008). Alltså ett stadie där eleven får undervisas på en nivå för hög men som eleven klarar av med handledning och stöd av läraren.

Metoddiskussion

I min studie har jag använt mig av en kvalitativ studie som har inspirerats av den fenomenografiska ansatsen då syftet med min studie har varit att få fatt på lärares uppfattning om en tidig undervisning i engelska. Jag använde mig av intervju som metod för att undersöka

lärares uppfattningar. Kihlström (2007) beskriver hur intervjuer med olika personer ger en bredare uppskattning av olika uppfattningar som framgår inom samma ämne.

Mina intervjufrågor var öppna frågor där deltagarna kunde svara utan att jag styrde dem. På så vis gav de mig deras egna uppfattningar, tankar och erfarenheter om tidig engelskundervisning som jag förmodligen inte hade fått med en mer strukturerad intervju. Vid intervjuerna använde jag mig av en intervjumall med färdiga frågor samt så spelades alla intervjuer in. Enligt Larsson (1986) är öppna frågor betydelsefullt för att den som intervjuar då man kan ställa följdfrågor eller ändra på frågan för att få ut mer av svaren. Under samtliga intervjuer ställde jag inte alla frågor då jag fick svar på många av intervjufrågorna i det pågående samtalet mellan mig och deltagarna. Jag gav deltagarna följdfrågor på deras svar vilket resulterade i att jag inte använde mig av alla frågor men att jag ändå fick svar på samtliga intervjufrågor .

Jag kontaktade fyra lärare från fyra olika skolor och dessa lärare kände jag sedan innan. Samtliga lärare var positiva till att ställa upp och vi bokade in intervjutid för att jag skulle hinna med intervjuerna inom min tidsram. Positiva aspekter på det är att jag kände lärarna vilket gjorde att stämning var bra och vi behövde inte heller bekanta oss med varandra. Det negativa med detta var att jag ibland upplevde att de inte behövde utveckla sina svar då de troligtvis trodde att jag förstod vad de menade. Detta gjorde att jag under intervjuerna bad dem att förklara sina svar mer tydligt och med exempel.

När det var dags att påbörja min analys av resultatet var det viktigt att fokusera på att få fatt på uppfattningarna i resultatet. Att utföra en fenomenografisk analys är inte alltid lätt och det tar tid samt kräver kunskaper om metoden.

Det typiska för den fenomenografiska ansatsen är att analysera deltagarnas svar men samtidigt försöka förstå vad som sägs mellan raderna. Det är så man kan hitta de olika uppfattningar som kan finnas bland deltagarna. Larsson (1986) skriver att dessa uppfattningar inte hör ihop med specifika personer vilket de är vid en vanlig innehållsanalys. Inom metoden fenomenografi försöker man att hitta skillnader och likheter men även förstå vad resultatet egentligen handlar om. Resultatet kanske inte blir vad jag trodde att det skulle komma att vara (Kihlström 2007). För mig var det dock en utmaning att hitta olika uppfattningar, då jag enbart hade fyra personer att intervjua och jag hade kanske behövt fler respondenter för att ge rättvisa åt vilka uppfattningar som faktiskt finns.

Jag gjorde dessutom en innehållsanalys av en viss del av materialet som berörde hur undervisningstilfällena ser ut i engelska. Detta var lättare att urskilja och hitta bland intervjuerna. Detta för att det handlade mer om ren fakta och metoder. Innehållsanalys används för att dra slutsatser om innehållet i intervjuer (Bryman 2012).

Undersökningen skulle förstås även kunna genomföras med annan metodologi. Ett exempel är att genom en bredare enkätundersökning få fler svarsalternativ. En problematik hade dock varit att möjligheterna till uppföljningsfrågor varit svårare och begränsat analysen till att enbart vara ytlig.

Didaktiska konsekvenser

Syftet med min undersökning var att ta reda på lärares uppfattningar kring en tidig undervisning i ämnet engelska. Undersökningen syftade även till att redovisa hur fritidsengelskan bidrar till

elevers kunskaper i engelska. Detta har undersökts genom intervjuer, därefter har jag transkriberat intervjuerna och gjort en analys med inspiration av den fenomenografiska ansatsen och en innehållsanalys. Min sociokulturella teoretiska utgångspunkt har genomsyrat min studie.

Svenska elever har goda kunskaper i engelska men deras kunskaper beror mer på samhällets exponering av det engelska ämnet och mindre på kunskaper som eleverna utvecklar i skolan. Det påvisas också i studien att undervisningen i skolan är den samma oavsett vilken årskurs man går i, eleverna undervisas och lär sig färger, fraser, djur och engelska genom musik och film i förskoleklass och detsamma i årskurs 3. Jag undrar främst vad som händer i skolan under dessa 4 år då jag upplever att eleven utvecklas redan kunskaper som är befästa.

Det är till en stor fördel att vardagsengelskan och exponeringen finns i vårt samhälle och att intresset för engelskan är stort bland våra elever. Men för att eleverna ska fortsätta tycka att det är lustfyllt och bli motiverade till att fortsätta utvecklas behöver vi som lärare kunna möta våra elever och utmana dem till nästa utvecklingsnivå. Vygotskij betonar vikten av att barn stimuleras av en utvecklingspotential på en nivå som ligger strax över nuvarande nivå (Wedin 2017).

Lärarnas utmaningar är att utveckla vidare de olika förkunskaper i engelska som eleverna har erövat innan de kommer till skolan. Den engelska som barnen lär sig på fritiden genom internet, datorn, musik och filmer har stor betydelse för utvecklingen av deras ordförråd och kunskaper.

Krashen (1982) menar att det är nödvändigt att läraren skapar tillfällen för eleverna att använda språket i verkliga och meningsfulla sammanhang. Detta för att kunna utveckla elevernas språk. Därför är kompetensen hos läraren väsentligt för att kunna skapa dessa undervisningstillfällen. Lärares kunskaper i engelska påverkar elevernas engelskundervisning och Lundberg (2016) beskriver att läraren är en förebild för eleverna. Enligt Vygotski (Säljö 2008) och Krashen (1982) är interaktion en viktig del i undervisningen och att språkutvecklingen utvecklas främst genom kommunikation.

Utan kompetenta lärare ger grundskolans undervisning i ämnet engelska inte eleverna den kunskapen som de behöver utan blir något som enbart står i skolans timplan. I framtiden är det viktigt att ge engelskämnet ytterligare plats i svenska grundskolor så att det blir en naturlig del i skolans undervisning.

Utöver att ge engelskan mer plats och lyft behöver framtida lärare dessutom vara kunniga och utbildade i ämnet vilket innebär att lärarutbildningen måste utbilda rustade lärare. Det är väsentligt för våra elever att bli en del av internationaliseringen och vara väl förberedda för framtida utmaningar och möjligheter.

REFERENSER

- Alvehus, Johan (2013). *Skriva uppsats med kvalitativ metod: en handbok*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Björkdahl Ordell, Susanne (2010). Att tänka på när du planerar att använda enkät som redskap. I Björkdahl Ordell, Susanne & Dimenäs, Jörgen (2010). *Lära till lärare: att utveckla*
- Bjar & Liberg (2010). *Barn utvecklar sitt språk*. Lund: Studentlitteratur
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Cepik, S. & Sarandi, H. (2012). Early and Late Language Start at Private Schools in Turkey. Educational Sciences: Theory & Practice Educational Consultancy and Research Center.
- Dahlgren & Johansson (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. Upplaga 2 Liber
- Enever, Janet (red.) (2011). *ELLiE, early language learning in Europe: [evidence from the ELLiE study]*. London: British council
- Fallon, G. & Rublik, N. (2012). *Second-Language Education Policy in Quebec: ESL Teachers Perceptions of the Effects of the Policy of English as a Compulsory Subject at the Early Primary Level*. *Tesl Canada Journal*. Vol.29, no2:58-70.
- Fejes, Andreas. & Thornberg, Robert. (red.) (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. Johanneshov: MTM
- Gibbons, Pauline (2006). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråks elever i klassrummet*. 1. uppl. Uppsala: Hallgren & Fallgren
- Hajer, Maaïke & Meestringa, Theun (2014). *Språkinriktad undervisning: en handbok*. 2 uppl. Stockholm: Hallgren & Fallgren
- Hermerén, Göran (2011). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet
- Holmstrand, Lars (1980) *Effekterna på kunskaper, färdigheter och attityder av tidig påbörjad undervisning i engelska*. Pedagogiska institutionen Uppsala universitet.
- John, Leslie and Melville Trim (1997). *Language learning for European Citizenship*, Council of Europe
- Kihlström, Sonja (2010). Att genomföra en intervju. I Björkdahl Ordell, Susanne & Dimenäs, Kästen Ebeling, Gilda & Otterup, Tore (red.) (2014). *En bra början: mottagande och introduktion av nyanlända elever*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Krashen, Stephen D. (2013). *Second Language Acquisition. Theory, Applications, and Some Conjectures*. Cambridge: Cambridge University Press

- Krashen, Stephen D. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. 1. ed. Oxford: Pergamon
- Ladberg, G. (2003). *Barn med flera språk: tvåspråkighet och flerspråkighet i familj, förskola, skola och samhälle*. Stockholm: Liber AB. ISBN: 91-47-05199-X
- Larsson, Staffan (1986). *Kvalitativ analys: exemplet fenomenografi*. Lund: Studentlitteratur
- Lundberg, Gun : *De första årens engelska; Förskoleklass till årskurs 6*. Studentlitteratur, 2016
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575>
- Malmqvist, Johan (2010). *Analys utifrån redskapen*. I Björkdahl Ordell, Susanne & Dimenäs, läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik. 1. uppl. Stockholm: Liber, ss. 134–171.
- Murphy, Victoria A. & Evangelou, Maria (red.) (2016). *Early Childhood Education in English for Speakers of Other Languages*. London: British Council
- Murphey, T. (1992a). *Music and Song*. Oxford: Oxford Univ. Press.
- Nihlfors, E. (2008). *Kunskap vidgar världen: globaliseringens inverkan på skola och lärande*. Stockholm: Globaliseringsrådet.
- Pia Sundqvist (2009). *Extramural english matters. Out-of-school english and its impact on swedish ninth graders oral proficiency and vocabulary*. Karlstad University studies
- P. Fenninger, Simone E. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, (2016) Vol. 19, No. 3, 217–234
- Ringblom, H. (2012). *A Country in Focus. Review of recent applied linguistics research in Finland and Sweden, with specific reference to foreign language learning and teaching*. Language Teaching, 45, pp 490-514.
- Skolutveckling: *För bättre resultat och måluppfyllelse*. (2008). Stockholm: Myndigheten för skolutveckling
- Thomas, Wayne P. & Collier, Virginia P. (1997). *School effectiveness for language minority students [electronic resource] / Wayne P. Thomas and Virginia Collier*. Washington, D.C. National Clearinghouse for Bilingual Education.
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. (2011). Stockholm: Skolverket Tillgänglig på Internet: <https://www.skolverket.se/laroplaner-amnen-och-kurser/grundskoleutbildning/grundskola/timplan/timplan-for-grundskolan-1.159242>
- Säljö, Roger (2008). *L.S. Vygotskij – forskare, pedagog och visionär*.
- Forssell, Anna (red.) (2008). *Boken om pedagogerna*. 5., [rev. och utök.] uppl. Stockholm: Liber

Udden, B (2004). *Tanke, visa, språk*. Lund: Studentlitteratur. ISBN:91-44-03520-9.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer i humanistisksamhällsvetenskaplig forskning*. Utgivare: Vetenskapsrådet. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Wedin, Åsa (2017) *Språkande i förskolan och skolans tidigare år*. Lund: Studentlitteratur

Wedin, Åsa (2011). *Språkande i förskolan och grundskolans tidigare år*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

BILAGOR

HÖGSKOLAN
I BORÅS

INFORMATIONSBREV

Hej!

Mitt namn är Yasmin Khorram Manesh och jag studerar min åttonde och sista termin till grundskollärare F-3 vid Högskolan i Borås.

Under denna termin ska jag genomföra en magisteruppsats som blir vårt andra examensarbete där ett valt område skall undersökas. Jag har valt att fokusera på lärares uppfattningar och erfarenheter kring en tidig engelskundervisning. Jag önskar att undersöka detta genom att intervjua dig som verksam lärare i grundskolan för att få ta del av dina erfarenheter och uppfattningar.

Intervjun tar ca 30 minuter och jag hoppas att ni samtycker till att den spelas in för att göra det möjligt för mig att kunna gå tillbaka och lyssna och analysera materialet. Detta sker i samråd och med godkännande av enskilde läraren.

Det är viktigt att ni som lärare vet att jag i min undersökning utgår ifrån de forskningsetiska principerna. Det innebär följande; att alla uppgifter i undersökningen kommer att behandlas med största varsamhet, så att inga obehöriga kan ta del av dem. Alla uppgifter som framkommit i undersökningen används enbart för denna undersöknings syfte. Dessutom kommer alla uppgifter kring deltagarna i undersökningen att vara konfidentiella. Fiktiva namn på barn, pedagoger och skola används så att allas identiteter skyddas. Undersökningen är frivillig och det går när som helst att avbryta deltagandet. När examensarbetet är godkänt kommer det att publiceras och det insamlade materialet förstörs.

För att kunna genomföra undersökningen behövs ditt samtycke. Jag hoppas att ni vill ställa upp och hjälpa mig i min undersökning.

Med vänliga hälsningar Yasmin Khorram Manesh

INTERVJUFRÅGOR

I vilken årskurs undervisar du i just nu?

I vilken årskurs börjar engelskundervisningen på er skola?

Har ni relevant utbildning för att undervisa i ämnet engelska?

Kan du berätta hur ett undervisningstillfälle i engelska för de yngsta eleverna kan se ut?

Hur ser du på:

När man kan börja med engelskundervisning?

Vikten av att eleverna får goda kunskaper i engelska?

Hur eleverna visar intresse av engelska i tidig ålder?

Om elevernas engelskkunskaper blir bättre om de undervisas i yngre åldrar?

Finns det några nackdelar?

Finns det några fördelar?

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se